

Ομιλία του **Κωνσταντίνου Σ. Πασχαλίδη**
στο 7ο Συνέδριο της Επιστημονικής Εταιρείας
Φοιτητών Ιατρικής Ελλάδος.

Εισαγωγικά

Για τον πολίτη η Φροντίδα Υγείας και η αντιμετώπιση της ασθένειας είναι ένα άμεσης προτεραιότητας αγαθό-επιδίωξη. Με την υιοθέτηση αυτού του αγαθού από την κοινωνία, θεσπίστηκαν και οι απαραίτητοι θεσμοί. Έτσι τον περασμένο αιώνα με πρωτοβουλία των διαφόρων κυβερνήσεων συγκροτήθηκαν τα Εθνικά Συστήματα Υγείας (Ε.Σ.Υ) στις χώρες κυρίως της Ευρώπης (Μεγ. Βρετανία, Σκανδιναβικές χώρες, αλλά και στην υπόλοιπη Ευρώπη) συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας.

Στην Ελλάδα το Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ) συγκροτήθηκε πριν από 16 χρόνια και αποτέλεσε μία ριζοσπαστική τομή στο χώρο της υγείας για την εποχή εκείνη. Το Ε.Σ.Υ λειτούργησε και προσέφερε πολλά. Η ίδια του όμως η λειτουργία ανέδειξε και τις ανάγκες του για βελτιώσεις, συμπληρώσεις και επεκτάσεις, παράγοντες που επέβαλαν την αναθεώρησή του. Αυτό άλλωστε γίνεται τακτικά σε όλες τις χώρες της Ευρώπης.

Στη χώρα μας η αναθεώρηση αυτή καθυστέρησε σημαντικά. Από τις αρχές της δεκαετίας του '90 ήταν φανερό ότι ο Υγειονομικός Τομέας στην χώρα μας εμφάνιζε σοβαρά προβλήματα στην οργάνωση και λειτουργία του, στη χρηματοδότησή και αποτελεσματικότητά του, με μεγάλες ανισότητες στην πρόσβαση και στην παροχή των υπηρεσιών υγείας, με ένα ελλιπές δημόσιο σύστημα, με πληθώρα γιατρών και παράλληλη έλλειψη βασικών ειδικοτήτων στην περιφέρεια και σημαντικές ελλείψεις σε νοσηλευτικό προσωπικό και με ατελή ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.

Η ανάγκη για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του Ε.Σ.Υ, που θεσπίστηκε με το Ν 1397/1983 επισημάνθηκε πολλές φορές και από πολλούς. Μόλις όμως πριν από 10 μήνες εξαγγέλθηκε από την Πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, το Σχέδιο Μεταρρύθμισης «Υγεία για τον Πολίτη».

Θα πρέπει στο σημείο αυτό να υπογραμμισθεί η μεγάλη σημασία που έχει για την επιτυχία της μεταρρύθμισης στο χώρο της υγείας η κοινή γνώμη. Η κοινή γνώμη θα πρέπει να αποτελεί μία μόνιμη και δυναμική πηγή πληροφοριών αλλά και παράγοντα επιτυχίας για αποτελεσματική εφαρμογή και λειτουργία.

Προσπαθήσαμε λοιπόν στα πλαίσια της διδακτορικής διατριβής του ομιλούντος με θέμα «Η κοινή γνώμη και η μεταρρύθμιση στη Δημόσια υγεία», να πλησιάσουμε την κοινή γνώμη με την εκπόνηση σχετικής έρευνας και να αντλήσουμε σημαντικές πληροφορίες για τη στάση του κοινού απέναντι.

Στα πλαίσια της έρευνας που πραγματοποιήθηκε το διάστημα Δεκεμβρίου 2000 – Ιανουαρίου 2001 σε τρεις πόλεις της χώρας μας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Σέρρες), έγινε προσπάθεια να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για την πορεία της μεταρρύθμισης στο χώρο της υγείας, καθώς και για τις ελλείψεις που τυχόν υπάρχουν στην παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στην χώρα μας.

Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν με τη χρήση ερωτηματολογίου με προσωπικές συνεντεύξεις (face to face) στα νοικοκυριά των ερωτώμενων, βάσει αντιπροσωπευτικού δείγματος 500 ατόμων από το γενικό πληθυσμό και των δύο φύλλων ηλικίας άνω των 18 ετών.

Τα γενικά χαρακτηριστικά των ερωτώμενων είναι άτομα με μέσο ετήσιο εισόδημα που κυμαίνεται μεταξύ 2.500.000 και 3.500.000 δραχμών. Το 85% έχει τελειώσει το λύκειο, ενώ το 40% είναι απόφοιτοι κάποιας Ανώτερης ή Ανώτατης σχολής. Η κατάσταση της υγείας τους είναι καλή έως πολύ καλή και μόνο το 8% δηλώνει ότι αντιμετωπίζει κάποιο σοβαρό πρόβλημα υγείας.

Παρουσίαση αποτελεσμάτων

Σύμφωνα με την έρευνα μπορούμε να δούμε ότι από τους 500 ερωτηθέντες, οι 214, δηλαδή το 43% δεν γνωρίζουν απολύτως τίποτε για το τι θ' αλλάξει στο χώρο της υγείας μετά τη μεταρρύθμιση και μόνο 4 ερωτηθέντες είναι πλήρως ενημερωμένοι.

Φυσικό είναι, ακόμα περισσότερα άτομα, το 50% των ερωτηθέντων, να μην γνωρίζουν και για τα αναμενόμενα θετικά αποτελέσματα.

Παρατηρώντας τις απαντήσεις για τη δομή της υγείας σ' άλλες ευρωπαϊκές χώρες, βλέπουμε ότι οι περισσότεροι περιγράφουν ως ιδανικές χώρες για παροχή ιατρικής περίθαλψης, τη Γερμανία, τη Μ. Βρετανία και την Ελβετία. Αξιοσημείωτη είναι και η παρουσία της Σουηδίας, χώρα εφαρμογής σοσιαλιστικών προτύπων στον πίνακα.

Μόνο το 28% των ερωτηθέντων, πιστεύει ότι η κατάσταση στο χώρο της υγείας έχει βελτιωθεί την τελευταία 5ετία, ενώ το 31% δηλώνει ότι δεν έχει αλλάξει τίποτε ουσιαστικά. Σημαντικό είναι επίσης και το ότι το 20% δηλώνει ότι η κατάσταση έχει γίνει ακόμη χειρότερη.

Από τις κυριότερες αιτίες που οδήγησαν στην ανάγκη μεταρρύθμισης στο χώρο της υγείας αναφέρονται οι παρακάτω:

- Η κακή κατάσταση των νοσοκομειακών μονάδων
- Η χαμηλή ποιότητα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης
- Η ανεπαρκής χρηματοδότηση της υγείας
- Η μη δυνατότητα επιλογής γιατρού
- Οι χαμηλές αμοιβές των νοσοκομειακών υπαλλήλων, καθώς επίσης και
- Η μικρή ανάπτυξη της ιδιωτικής περίθαλψης

Από τις πρώτες αναμενόμενες θετικές αλλαγές που πιστεύουν οι ερωτηθέντες ότι θα επέλθουν μετά τη μεταρρύθμιση είναι:

- Η βελτίωση της περίθαλψης εντός του νοσοκομείου.
- Η βελτίωση της σχέσης μεταξύ γιατρού και ασθενούς.
- Η βελτίωση της ιατρικής περίθαλψης εκτός του νοσοκομείου.
- Η αύξηση των δαπανών για την παροχή της ιατρικής βοήθειας.

- Η βελτίωση της εγκαιρότητας της ιατρικής βοήθειας.
- Η αύξηση των αμοιβών του ιατρικού προσωπικού.

Είναι τόσο κακή η εικόνα της παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στη χώρα μας σήμερα που μόνο το 45% πιστεύει ότι κάτι μπορεί ν' αλλάξει προς το καλύτερο. Η απογοήτευση στην κοινή γνώμη είναι μεγάλη.

Ποσοστό που φτάνει το 67% δηλώνει ικανοποιημένο από τη δυνατότητα επιλογής γιατρού, για τον οποίο το 62%, πιστεύει ότι είναι σε θέση να γνωρίζει την κατάσταση της υγείας του ασθενή του.

Μόνο το 5% πιστεύει ότι η παροχή της υγείας θα πρέπει να χρηματοδοτείται απευθείας από τον ίδιο τον ασθενή. Η συντριπτική πλειοψηφία (95%) πιστεύει ότι η υγεία θα πρέπει να χρηματοδοτείται από το κράτος και από τους ασφαλιστικούς φορείς.

Σημαντικό είναι ότι ενώ το 72% ζητεί την υποχρεωτική ασφάλεια σε κάποιο ασφαλιστικό ταμείο, το 48% των ερωτηθέντων θέλουν να έχουν ελεύθερη επιλογή του ασφαλιστικού τους φορέα και το 67% υποστηρίζει ότι θα μπορούσε να επιτρέπεται η ελεύθερη αγορά στο χώρο της υγείας, αν υπάρχουν και οι ανάλογες ασφαλιστικές δικλίδες.

Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε ότι το 91% των ερωτηθέντων, πιστεύει ότι η εισφορά του στο ασφαλιστικό του ταμείο είναι αρκετή για την παροχή μιας καλής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Ένα αρκετά σημαντικό ποσοστό των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η αμοιβή του ιατρικού προσωπικού είναι χαμηλή σε σχέση με την προσφορά του και κρίνει απαραίτητη την αύξηση των μισθών των γιατρών.

Η ανακοίνωση του σχεδίου μεταρρύθμισης στο χώρο της υγείας, άνοιξε τους ασκούς του Αιόλου, αφού σύμφωνα με τους ερωτηθέντες υπάρχουν αντιρρήσεις τόσο από τους γιατρούς, όσο και από τις αδελφές νοσοκόμες, σε ποσοστό 38% και 40% αντίστοιχα, κάτι που θεωρείται κακή προϋπόθεση για την επιτυχία του εγχειρήματος.

Αξιοσημείωτο είναι ότι ενώ οι περισσότεροι ερωτηθέντες είναι ευχαριστημένοι από την εξυπηρέτηση του ιατρικού προσωπικού, το 54% δεν είναι καθόλου ευχαριστημένο από την παροχή υπηρεσιών από τις αδελφές νοσοκόμες.

Κλείνοντας την παρουσίαση των κυριότερων αποτελεσμάτων της έρευνας, θα θέλαμε να δείτε και μερικές προτάσεις απλών πολιτών όσον αφορά τη βελτίωση του Συστήματος Υγείας στη χώρα μας, οι οποίες καλό θα ήταν να ληφθούν σοβαρά υπ' όψιν από τις αρμόδιες αρχές.

- **Περισσότερα χρήματα για την υγεία**
- **Καλύτερη εξυπηρέτηση από τις αδελφές νοσοκόμες**
- **Περισσότερα νοσοκομεία στην περιφέρεια και στα νησιά του Αιγαίου**
- **Αύξηση αμοιβών του ιατρικού προσωπικού**
- **Σύγχρονος εξοπλισμός στα νοσοκομεία**
- **Καλύτερη οργάνωση των νοσοκομείων**
- **Τοποθέτηση επαγγελματιών Managers στη διοίκηση των νοσοκομείων**
- **Συνεχή επιμόρφωση των γιατρών**
- **Όχι λίστες στα φάρμακα**
- **Περισσότεροι γιατροί στα νοσοκομεία**
- **Ταχύτερη εξυπηρέτηση των ασθενών**
- **Δωρεάν υγεία για όλους**
- **Καλύτερα κέντρα υγείας**
- **Ελεύθερη επιλογή ασφαλιστικού ταμείου**
- **Καθαρότερα νοσοκομεία**

Επίλογος

Είναι σίγουρο, ότι η υλοποίηση του Σχεδίου Μεταρρύθμισης, σ' ένα μάλιστα ιδιαίτερα ευαίσθητο τομέα, όπως είναι ο τομέας της υγείας, εξαρτάται όχι μόνο από τη βούληση της Πολιτείας και από τα χρηματικά κονδύλια που διατίθενται, αλλά και από τη συμμετοχή των Υγειονομικών και τη στήριξη των πολιτών-χρηστών. Όσο πιο σαφή, ρεαλιστικά, και μη δογματικά είναι τα μέτρα, τόσο αποτελεσματικότερη θα είναι η συμμετοχή των Υγειονομικών και η στήριξη των πολιτών.